

4

Za eno unijo – en glas

Evropski parlament sam po sebi ne kroji zunanje politike Evropske unije – to počnejo države članice. Pogosto smo priča neenotnosti ali navidezni enotnosti evropskih vlad, ko gre za preizkusne zunanjepolitične teme. EU ni bila enotna, ko je bilo treba obsoditi nelegalno posredovanje koalicije voljnih v Iraku. EU ni bila enotna, ko je bilo treba priznati Kosovo kot samostojno državo. EU ni bila enotna v odzivih na vojno med Rusijo in Gruzijo in v Gazi. EU težkih zunanjepolitičnih preizkušenj preprosto ne prenaša dobro. Posledica tega je, da se EU kot mednarodnega političnega akterja pogosto ne jemlje resno. Ker je svetovna vizija EU sestavljena iz množice politik namesto ene skupnega kredibilnega in vplivnega glasu, je dovoljeno »vmešavanje« drugih dejavnikov.

• **Za skupno zunanjo politiko**

Kljub temu da se države članice strinjajo, da je potrebna skupna zunanja in varnostna politika, se je pogosto težko dogovoriti. Skupna zunanja in varnostna politika namreč temelji na 27 državah članicah, ki imajo različne nacionalne interese, utemeljene na različnih varnostno-političnih rešitvah. A ko EU govori z enim glasom predstavlja okoli 500 milijonov ljudi in največji notranji trg sveta. S pravo zunanjo politiko je EU lahko močna, če ne celo vodilni akter, za spremembe v smeri pravičnejšega in dobro delujočega demokratičnega sveta. Politična moč EU je v delovanju za svetovno varnost, trajnostni mir in svobodo s preprečevanjem sporov in spodbujanjem trgovine, gospodarstva, trajnostnega razvoja, vladavine prava in človekovih pravic. **Ključnega pomena za EU, da postane globalni partner, je, da govori z enim glasom.**

V ZARES menimo, da zunanja politika temelji na vrednotah načelnosti v mednarodnih odnosih, vladavini prava, varstvu človekovih pravic in ohranitvi človekovega dostojanstva, odpravi razvojnih razlik ter skrbi za čisto in zdravo okolje. Za nas zunanja politika ni trda politična retorika, ampak umetnost preprečevanja najhujšega ob spodbujanju vsestranskega sodelovanja ter komunikacije z državljani, civilno družbo ter ključnimi akterji, kot sta gospodarstvo in znanost, za zagotovitev miru v mednarodni skupnosti, utemeljenem na trajnostnem razvoju in človekovemu dostojanstvu.

Zavedamo se, da je Slovenija lahko pomemben akter v mednarodnih odnosih, če dosledno spoštuje in uveljavlja sprejeta načela in obveze tako doma, v EU in v mednarodni skupnosti, če se osredotoči na delovanje na tistih področjih, kjer je mogoče kaj spremeniti in če je pri uresničevanju svojih interesov sposobna sklepati zavezništva.

ZARES želi Evropo, ki bo svetovna voditeljica na področjih človekovih pravic in demokratičnega razvoja, pri preprečevanju in reševanju sporov in dolgoročno trajnostnega miru in svobode. Naša naloga, tudi v okviru EP, je na probleme opozarjati in se jih lotevati, še preden se razrastejo v konflikte. Tak pristop je v interesu vseh: konflikti, krize, vojne so imele in imajo za evropsko družbo veliko politično, finančno in moralno ceno, ki jo običajno odplačujejo številne generacije.

V naši viziji je EU globalna voditeljica, ki si upa sprejeti stališča, ko so človekove pravice kršene, ko se krši mednarodno pravo ali ko temeljne pravice niso spoštovane. ZARES EU ne molči in ne zataji, ko izbruhnejo spori znotraj držav ali med njimi ali kadar gre za genocid, za zločin proti človeštvu. Takrat mora EU odločati soglasno, jasno in hitro. Kot njeni državljani moramo biti prepričani, da se EU bori za našo in ljudi v drugih delih sveta boljšo in varnejšo prihodnost.

Po našem mnenju je EU edini mednarodni akter, ki lahko z močno politično in diplomatsko dejavnostjo uveljavlja evropske vrednote na svetovnem prizorišču. Ker druge regije sveta

krepijo svoje gospodarske in politične moči, mora EU ponuditi več kot trgovinske odnose in pomoč. **Čas je za prehod od besed k dejanjem** in predstavljanje usklajene zunanje politike jasne linije in vidnih rezultatov. Zunanja politika EU mora izhajati iz OZN deklaracije človekovih pravic in mednarodnega prava, poudarjati pomen miru in demokratičnega razvoja in prispevati k trajnostni prihodnosti.

V ZARES verjame, da skladna zunanja politika EU lahko pomeni razliko na svetovnem prizorišču. **Zavzemali se bomo za kohezijo evropske zunanje politike.** Možnost doseganja sporazuma ovira pravica veta v Svetu ministrov. Menimo, da so tu potrebne spremembe.

V ZARES zagovarjamo stališče, da EU postane globalni akter s pomočjo pogajanj in spodbud, namesto groženj in nasilja. Evropska unija ima na razpolago orodja, ki omogočajo, da postane edinstven akter z globalnim vplivom. Uveljavitev Lizbonske pogodbe bi te instrumente še okrepila. Med temi se v središču politike EU nahaja skupna zunanja, trgovinska, razvojna in varnostna politika. Drugi instrumenti so med drugim širitev EU, sosedska politika, razvojna pomoč, razorožitev ipd. Skupaj se jih lahko uporabi na način, ki bo prispeval tako k varnejši EU kot bolj varnemu svetu za nas vse.

Eden od glavnih ciljev Evropske unije je krepitev miru in svobode v svetu. Ključni element tega cilja je v skupni varnostni in obrambni politiki. EU je postala pomemben mednarodni akter kriznega upravljanja in pripomogla k reševanju regionalnih sporov, zlasti v Afriki in na Balkanu. Vendar pa so novi izzivi, ki zahtevajo skupne rešitve. Menimo, da je učinkovito sodelovanje med vojaškim in civilnim kriznim upravljanjem predpogoj za uspeh EU.

• **Za evropsko varnost**

Slovenija je članica zveze NATO in EU s to zvezo veliko sodeluje. Toda brez krepitev evropske varnostne politike ni prave evropske identitete. Skladno s politiko ZARES, ki zagovarja obstoj alternativnih varnostnih struktur, bomo zagovarjali krepitev evropskih varnostnih struktur v okviru Evropske varnostne in obrambne politike. V ZARES menimo, da izzivom prihodnosti bolj ustreza politično-ekonomski, to je mehak odziv, kot pa politično-vojaški odziv ali obo-rožena prisila. Zato bomo več energije vlagali v izgradnjo novih institucij ter dopolnjevanje njihovih vlog na evropski in na nacionalni ravni. Glede na neustrezen odziv NATA v Afganistanu in glede na obetavne politične inovacije, kot sta EUPOL in misija EULEX, ki jih uvaja EU, je ZARES naklonjena k nadaljnji krepitvi zmožnosti za krizno upravljanje v okviru EU s ciljem vzpostavljanja pravne države.

Zmogljivosti kriznega upravljanja EU je treba okrepiti in racionalizirati. Želimo, da se preuči, kako lahko EU poveča svoje zmogljivosti, učinkovitost in hitrost glede kriznega upravljanja. V zvezi z ukrepi je potrebno izboljšati in racionalizirati tudi odločitve. Vojaki bi še naprej pripadali državam, ki odločajo o tem, katere sposobnosti želijo prispevati EU. Da bi krizno upravljanje dosegalo zelene rezultate, mora EU uspešno rešiti tudi vprašanja logistike, materialov, izobraževanja in usposabljanja.

• **Za širitev EU**

Širitev EU je ključno orodje za krepitev stabilnosti, blaginje, pravne države in demokracije v Evropi. Zdaj potekajo pogajanja o članstvu z državama kandidatka, Hrvaško in Turčijo. Makedonija ima status države kandidatke, vendar datum za začetek pogajanj še ni določen.

Znotraj EU narašča odpor proti nadaljnjemu širjenju EU. V ZARES ne sprejemamo teze o »širitveni utrujenosti« in bomo aktivno delovali proti uveljavitvi tega odpora. Tudi ne sprejemamo razprav o poprejšnji uveljavitvi Lizbonske pogodbe. Že sedanje pogodbe poudarjajo, da je evropsko sodelovanje odprto za vse, ki spoštujejo temeljne vrednote EU. Po našem mnenju bi z zadrževanjem širitvenih procesov EU ponavljala napake iz preteklosti, ko se Zahodnemu Balkanu prav tako ni posvečalo ustrezne pozornosti, pa čeprav je prav to območje vseskozi bilo vir številnih konfliktov, tudi svetovne vojne. Zahodni Balkan je garant stabilnosti Evrope kot celote, zato mu je treba dati jasno evropsko perspektivo. Evropska unija lahko prosperira le, če ostane to, kar je bila vsa ta desetletja: združba zadovoljnih in motiviranih članic, ki so za sabo pustile vse medsebojne spore.

Skrb za stabilnost in razvoj Zahodnega Balkana ter širitev EU proti jugovzhodu in postopno vključevanje vseh držav Zahodnega Balkana v Unijo je ena izmed prioritet stranke ZARES na zunanjepolitičnem področju. Izhodišča posameznih držav so različna in pogosto pogojena z odprtimi vprašanji, ki jih imajo predvsem v odnosih s sosednjimi državami. Naloga in interes Slovenije je, da znotraj EU vzdržuje zanimanje za širitev EU in ta proces razlaga kot neizbežen prispevek h krepitvi stabilnosti, demokracije in razvojnih možnosti tega področja. Hkrati je investicija v podporo širitvi EU naložba v razvojne možnosti naše države.

Ena izmed pomembnih držav, ki jo je treba aktivno podpirati pri njeni proevropski orientaciji je tudi Turčija, ki je ključni dejavnik širše regionalne stabilnosti na stičišču Evrope, Azije in Bližnjega vzhoda.

Širitev EU se ne sme ustaviti pri teh državah. Po našem mnenju je potrebno pozdraviti vse države, ki so zainteresirane za članstvo in izpolnjujejo Kopenhagenska merila. Poleg držav Zahodnega Balkana in Turčije je perspektiva članstva pomembna tudi za Ukrajino, Moldavijo, Gruzijo in celo Belorusijo kot spodbuda za sodelovanje, reforme in odprtost.

Pri tem je bistveno, da Slovenija, ki je prehodila pot do članstva v EU, ponudi svoje izkušnje in znanje državam kandidatkam in tistim, ki jim je polnopravna vključitev v EU za sedaj še bolj oddaljen cilj.

• **Za krepitev evropske sosedске politike**

Graditi dobre odnose z našimi sosedi je naravno in v interesu EU in Slovenije. To ustvarja večjo stabilnost in varnost ter prispeva k pozitivnemu razvoju v našem svetu. V sosedski politiki EU ZARES podpira skrbi in napore za poglobitev sodelovanja s sosednjimi državami in regijami z dobrimi pogoji za večjo gospodarsko in trgovinsko sodelovanje, za naložbene možnosti, lajšanje neposrednih osebnih stikov in zakonitih kratkotrajnih potovanj ter za okrepljeno sodelovanje pri vprašanih energetike, migracij in izmenjave človeških virov in za dejavnejše obravnavanje sporov.

Sosedska politika mora temeljiti na visokih standardih človekovih pravic in krepitvi podpiranja političnih, upravnih in gospodarskih reform ter regionalnega povezovanja, kot so evrosredozemsko, črnomorsko in s »sosedami naših sosed« na različnih področjih, med drugim na energetskem, prometnem in migracijskem. Po našem mnenju se mora EU bolj odpreti za trgovino, izmenjavo študentov in bolj prosto gibanje delavcev in drugih ekonomskih migrantov, kot so študenti in raziskovalci. Birokratska in draga pravila glede vizumov je treba odpraviti.

EU in Rusija

Med sosedi EU ima Rusija posebno pomembno mesto. Podlaga za EU politiko do Rusije mora biti dialog in medsebojno izmenjava, s prizadevanji za vključitev Rusije v širše evropsko gospodarsko in politično sodelovanje. V ZARES menimo, da je to treba spodbujati in hkrati od Rusije jasno zahtevati spoštovanje mednarodnega prava, človekovih pravic, demokracije in pravne države. Prepričani smo, da bo skupni pristop držav članic ključen za uspeh odnosov z Rusijo.

Sredozemlje

V ZARES zagovarjamo stališče, da naj EU do držav v regiji nastopa kot enotna politično-ekonomska zveza, in na to sodelovanje gledamo kot na praktični preizkus načela ena unija – en glas. Slovenija ima interes za sodelovanje; pri nas je tudi sedež univerze EMUNI, ki bi lahko postala institucija za izobraževanje ter usposabljanje diplomatov in uradnikov držav EU in še posebno držav južnega Sredozemlja.

• *Za celotno evropsko politiko razvojne pomoči*

Pomembno sodelovanje se nanaša na države v razvoju. Evropska unija je največja svetovna donatorica razvojne in humanitarne pomoči. Zavzemali se bomo, da bodo države članice izpolnile obveze glede povečanja obsega in učinkovitosti razvojne pomoči. Od držav v razvoju pa pričakujemo konkretne korake v spoštovanju principov dobrega upravljanja, človekovih pravic in pravne države.

Odpravljanje razvojnih razlik v svetu in razvojno sodelovanje je visoka prioriteta stranke ZARES v izgrajevanju slovenskega zunanje-političnega profila. V ZARES menimo, da bi morala evropska politika razvojne pomoči slediti ciljem spoštovanja in uveljavljanja človekovih pravic in svoboščin, pravne države, pravici do čistega okolja, odpravljanju revščine ter izkoreninjenju izkoriščanja socialno šibkih ali drugače deprivilegiranih delov prebivalstva in nasilja nad njimi. Menimo, da mora evropska politika pomoči bolj kot poprej politična vprašanja obravnavati na celovit način, da torej ne gre le za vprašanja kmetijstva, podnebnih sprememb, energije, okolja, zunanje in varnostne politike ter gospodarskih, trgovinskih in migracijskih vprašanj, temveč tudi za vprašanja izgradnje kapacitet in infrastruktur v teh državah. Zelo pomembna je tudi reforma svetovnega trga za kmetijske proizvode, odpravljanje ovir trgovini z blagom in storitvenim tokovom in zmanjševanje kmetijskih subvencij v razvitem svetu. Za EU samo in svet v celoti je pomembno, da EU znotraj STO zagovarja odpravljanje ovir prosti trgovini. Revnim državam je treba dati priložnost, da si ustvarjajo boljše prihodnosti tudi prek povečane trgovine in stikov.

ZARES želi prispevati k pravičnejšemu in trajnostnemu razvoju sveta, v katerem bi tudi najrevnejši imeli koristi od globalizacije. Slovenija je morda res majhna država, ki se sama nahaja v gospodarski krizi in kjer se politika razvojne pomoči drugim državam sveta šele razvija. Kljub temu v ZARES menimo, da lahko na tem področju bistveno pripomoremo k vsebinsko in dejansko učinkovitejši evropski politiki. Prenos izkušenj Slovenije s prehodom na tržno gospodarstvo in procesom približevanja EU predvsem koristi državam Zahodnega Balkana in prispeva k stabilnosti in razvoju širšega območja.

Razvojna politika namreč ne bi smela biti samo finančna pomoč, ki je sedaj pogosto neučinkovita in neuskkljena med različnimi organizacijami in donatorji. Vse pre pogosto tudi

prisiljuje revne države v to, da morajo posvetiti večino časa pogajanjem za finančno pomoč in pisanju zahtevnih poročil, namesto da bi se osredotočile na ustvarjanje boljših življenjskih pogojev za svoje prebivalstvo.

Naše temeljno izhodišče je v tem, da državam upravičenkam EU pomoči le-ta omogoči, da se postavijo na lastne noge. Evropska razvojna politika se mora jasneje osredotočiti na ukrepe za povečanje možnosti za samozadostnost in endogen razvoj držav s podpiranjem pravice posameznika do svobodne izbire tako, da si lahko sam izboljša pogoje za boljše življenje.

Pomembno je, da so evropske politike na drugih področjih skladne s politiko razvojne pomoči in da njihove posledice ne delujejo nasprotno milenijskemu cilju odpravljanja revščine in omejevanju svobode. V ZARES menimo, da bi evropsko sodelovanje na teh področjih lahko postalo močna sila sprememb k pravičnejšemu svetu. Tako bi lahko EU tudi učinkoviteje vplivala na OZN in druge pomembne mednarodne in druge akterje, predvsem ZDA.

★ Poslanke/poslanci ZARES v EP se bomo zavzemali za:

38. Eno unijo – en glas v zunanji politiki (za kohezijo evropske zunanje politike, odpravo veta in jasno agendo EU kot globalnega akterja)

39. Krepitev evropskih varnostnih struktur v okviru Evropske varnostne in obrambne politike

40. Izboljšanje zmogljivosti EU za krizno upravljanje (učinkovito sodelovanje med vojaškim in civilnim kriznim upravljanjem, okrepitev zmogljivosti in racionalizacijo vprašanj, kot so odločanje, logistika, oprema, izobraževanje in urjenje)

41. Širitev EU (skrb za stabilnost in razvoj, prioriteta vključevanje vseh držav Zahodnega Balkana)

42. Tesnejše sodelovanje v sosedski politiki EU (gospodarstvo, trgovina, naložbe, lažjanje neposrednih osebnih stikov in zakonitih kratkotrajnih potovanj z odpravo birokratskih in dragih vizumskih ovir, okrepljeno sodelovanje pri vprašanih energetike, migracij in izmenjave človeških virov, dejavnejše obravnavanje sporov).

43. Celovito, kakovostno in učinkovito razvojno pomoč (usklajeno z ostalimi evropskimi politikami in s hkratnim omogočanjem svobodne trgovine)